

HY-215: Εφαρμοσμένα Μαθηματικά για Μηχανικούς
Εαρινό Εξάμηνο 2016-17

Διδάσκοντες: Γ. Στυλιανού, Γ. Καφεντζής

Λυμένες Ασκήσεις - Μετασχηματισμός Laplace

1. Έστω το σήμα

$$x(t) = \begin{cases} A, & 0 < t < T \\ 0, & \text{αλλού} \end{cases} \quad (1)$$

(α) Να υπολογίσετε το μετασχ. Fourier του.

(β) Να υπολογίσετε το μετασχ. Laplace του. Επιβεβαιώστε το αποτέλεσμα του προηγούμενου ερωτήματος, χρησιμοποιώντας τον μετασχ. Laplace.

Λύση:
Είναι

(α) Είναι

$$x(t) = A \operatorname{rect}\left(\frac{t - \frac{T}{2}}{T}\right) \longleftrightarrow X(f) = AT \operatorname{sinc}(fT) e^{-j2\pi fT/2} = AT \operatorname{sinc}(fT) e^{-j\pi fT} \quad (2)$$

(β) Είναι

$$X(s) = \int_0^T A e^{-st} dt = \frac{A}{-s} e^{-st} \Big|_0^T = -\frac{A}{s} (e^{-sT} - 1) = \frac{A}{s} (1 - e^{-sT}) \quad (3)$$

Επειδή το σήμα είναι πεπερασμένης διάρκειας, το πεδίο σύγκλισής του είναι όλο το s -επίπεδο.

Επειδή το πεδίο σύγκλισης περιλαμβάνει το φανταστικό άξονα, ας βρούμε το μετασχ. Fourier μέσω του μετασχ. Laplace που μόλις υπολογίσαμε. Είναι

$$\begin{aligned} X(s) \Big|_{\sigma=0} &= \frac{A}{j2\pi f} (1 - e^{-j2\pi fT}) = \frac{A}{j2\pi f} e^{-j2\pi fT/2} (e^{j2\pi fT/2} - e^{-j2\pi fT/2}) \\ &= \frac{A}{j2\pi f} e^{-j2\pi fT/2} 2j \sin\left(\frac{2\pi fT}{2}\right) \\ &= \frac{A}{\pi f} e^{-j\pi fT} \sin(\pi fT) \\ &= \frac{AT}{\pi fT} e^{-j\pi fT} \sin(\pi fT) \\ &= AT \operatorname{sinc}(fT) e^{-j\pi fT} \end{aligned} \quad (4)$$

που είναι το ίδιο ακριβώς αποτέλεσμα με αυτό που υπολογίσαμε παραπάνω.

2. Υπολογίστε το μετασχ. Laplace του σήματος

$$x(t) = e^{\alpha t} u(t) + e^{2\alpha t} u(-t), \quad \alpha > 0 \quad (5)$$

Υπολογίζεται για το σήμα αυτό ο μετασχ. Fourier μέσω του μετασχ. Laplace; Αν ναι, βρείτε τον. Αν όχι, εξηγήστε.

Λύση:

Είναι

$$\begin{aligned}
X(s) &= \int_{-\infty}^{\infty} x(t)e^{-st} dt = \int_0^{\infty} e^{(a-s)t} dt + \int_{-\infty}^0 e^{(2a-s)t} dt \\
&= \frac{1}{a-s} e^{(a-s)t} \Big|_0^{\infty} + \frac{1}{2a-s} e^{(2a-s)t} \Big|_{-\infty}^0 \\
&= \frac{1}{a-s} \left(\lim_{t \rightarrow +\infty} e^{(a-s)t} - 1 \right) + \frac{1}{2a-s} \left(1 - \lim_{t \rightarrow -\infty} e^{(2a-s)t} \right) \quad (\text{πρέπει } \Re\{a-s\} < 0 \text{ και } \Re\{2a-s\} > 0) \\
&= \frac{1}{a-s} (0 - 1) + \frac{1}{2a-s} (1 - 0) \\
&= -\frac{1}{a-s} + \frac{1}{2a-s} = \frac{a-s-2a+s}{(2a-s)(a-s)} = \frac{-a}{(s-2a)(s-a)} \tag{6}
\end{aligned}$$

αν $a - \Re\{s\} < 0$ και $2a - \Re\{s\} > 0 \iff a < \Re\{s\} < 2a$.

Τα δυο πεδία σύγκλισης προέκυψαν απ' τους γνωστούς περιορισμούς στα ολοκληρώματα, όταν $t = \pm\infty$, ώστε αυτά να συγκλίνουν. Επειδή έχουμε άθροισμα σημάτων, το πεδίο σύγκλισης θα είναι (τουλάχιστον) η τομή των επιμέρους πεδίων σύγκλισης. Βλέπουμε ότι το πεδίο σύγκλισης είναι μια "λωρίδα" στο μιγαδικό επίπεδο, πράγμα που αναμενόταν, μια και έχουμε να κάνουμε με *αμφίπλευρο* σήμα.

Ο μετασχηματισμός Fourier δεν μπορεί να υπολογιστεί μέσω του μετασχ. Laplace, γιατί το πεδίο σύγκλισης δεν περιλαμβάνει το φανταστικό άξονα $\Re\{s\} = \sigma = 0$, για καμιά τιμή του a .

3. Δείξτε ότι ο μετασχ. Laplace του σήματος

$$\mathbf{x}(t) = t e^{-\alpha t} \mathbf{u}(t), \quad \alpha > 0$$

είναι ο

$$\mathbf{X}(s) = \frac{1}{(s + \alpha)^2}, \quad \Re\{s\} > -\alpha$$

$$\text{Δίνεται ότι } \int t e^{-\alpha t} dt = \frac{1}{\alpha^2} e^{-\alpha t} (-\alpha t - 1)$$

Λύση:

Είναι

$$\begin{aligned}
X(s) &= \int_{-\infty}^{\infty} x(t)e^{-st} dt = \int_{-\infty}^{\infty} t e^{-\alpha t} u(t) e^{-st} dt = \int_0^{\infty} t e^{-(a+s)t} dt \\
&= \frac{e^{-(a+s)t}}{(a+s)^2} \left(-(a+s)t - 1 \right) \Big|_0^{+\infty} \\
&= \lim_{t \rightarrow +\infty} \left(-\frac{t e^{-(a+s)t}}{a+s} - \frac{e^{-(a+s)t}}{(a+s)^2} \right) + \frac{1}{(a+s)^2} \\
&= \lim_{t \rightarrow +\infty} \frac{-t e^{-(a+s)t}}{a+s} - \lim_{t \rightarrow +\infty} \frac{e^{-(a+s)t}}{(a+s)^2} + \frac{1}{(a+s)^2} \\
&= \frac{1}{a+s} \lim_{t \rightarrow +\infty} \frac{-t}{e^{(a+s)t}} - 0 + \frac{1}{(a+s)^2} \\
&= \frac{1}{(a+s)^2} \lim_{t \rightarrow +\infty} \frac{-1}{e^{(a+s)t}} + \frac{1}{(a+s)^2} \\
&= 0 + \frac{1}{(a+s)^2} = \frac{1}{(a+s)^2}, \quad \text{αν } \Re\{s\} + a > 0 \iff \Re\{s\} > -a. \tag{7}
\end{aligned}$$

Εδώ, το πεδίο σύγκλισης προέκυψε από τους γνωστούς περιορισμούς, ώστε τα όρια να φθίνουν στο μηδέν. Επίσης, στο τελευταίο όριο, εφαρμόσαμε τον κανόνα του De L' Hospital για να το λύσουμε.

4. Δείξτε ότι ο μετασχ. Laplace του σήματος

$$x(t) = tu(t)$$

είναι

$$X(s) = \frac{1}{s^2}, \quad \Re\{s\} > 0.$$

$$\text{Δίνεται ότι } \int te^{-at} dt = \frac{1}{a^2} e^{-at} (-at - 1)$$

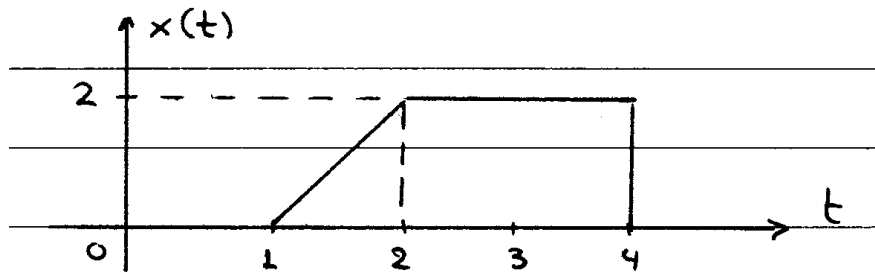
Λύση:

Είναι

$$\begin{aligned} X(s) &= \int_{-\infty}^{\infty} tu(t)e^{-st} dt = \int_0^{\infty} te^{-st} dt = \frac{e^{-st}}{s^2} (-st - 1) \Big|_0^{\infty} = \left(-\frac{te^{-st}}{s} - \frac{e^{-st}}{s^2} \right) \Big|_0^{\infty} \\ &= -\frac{te^{-st}}{s} \Big|_0^{\infty} - \frac{e^{-st}}{s^2} \Big|_0^{\infty} = -\lim_{t \rightarrow +\infty} \frac{te^{-st}}{s} + \frac{1}{s^2} = \lim_{t \rightarrow +\infty} \frac{t}{e^{st}} + \frac{1}{s^2} \\ &= \lim_{t \rightarrow +\infty} \frac{1}{se^{st}} + \frac{1}{s^2} = 0 + \frac{1}{s^2} = \frac{1}{s^2}, \quad \Re\{s\} > 0. \end{aligned} \quad (8)$$

Εδώ και πάλι χρησιμοποιήσαμε τον κανόνα του De L'Hospital, ενώ το πεδίο σύγκλισης προκύπτει κατά τα γνωστά (πλέον :-).

5. Δείξτε ότι ο μετασχ. Laplace του σήματος του Σχήματος 1 είναι ο

Σχήμα 1: Σχήμα Άσκησης 5

$$X(s) = \frac{2}{s^2} (e^{-s} - e^{-2s}) - \frac{2}{s} e^{-4s}$$

$$\text{Δίνεται ότι } \int te^{-at} dt = \frac{1}{a^2} e^{-at} (-at - 1)$$

Λύση:

1ος τρόπος:

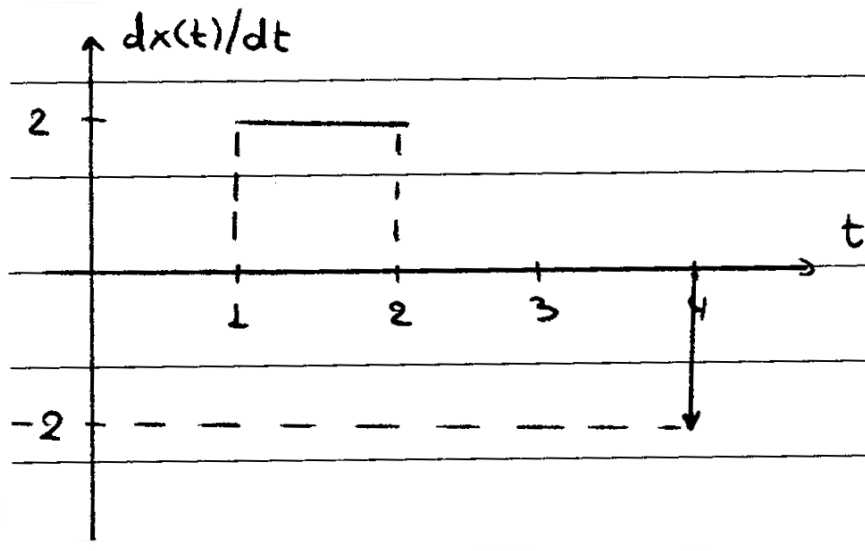
Είναι

$$\begin{aligned} X(s) &= \int_1^2 (2t - 2)e^{-st} dt + \int_2^4 2e^{-st} dt = \int_1^2 2te^{-st} dt - \int_1^2 2e^{-st} dt + \int_2^4 2e^{-st} dt \\ &= 2 \frac{e^{-st}}{s^2} (-st - 1) \Big|_1^2 + 2 \frac{e^{-st}}{s} \Big|_1^2 - 2 \frac{e^{-st}}{s} \Big|_2^4 \\ &= -2 \frac{e^{-2s}}{s^2} + 2 \frac{e^{-s}}{s^2} - 2 \frac{e^{-4s}}{s} \\ &= \frac{2}{s^2} (e^{-s} - e^{-2s}) - \frac{2}{s} e^{-4s} \end{aligned} \quad (9)$$

Το πεδίο σύγκλισης είναι όλο το s -επίπεδο, αφού το $x(t)$ είναι πεπερασμένης διάρκειας.

2ος τρόπος:

Είναι

Σχήμα 2: Παράγωγος Άσκησης 5

$$\begin{aligned} \frac{dx(t)}{dt} &= 2\text{rect}\left(\frac{t - \frac{3}{2}}{1}\right) - 2\delta(t - 4) \implies L\left\{\frac{dx(t)}{dt}\right\} = \frac{2}{s}e^{-\frac{3}{2}s}(e^{\frac{s}{2}} - e^{-\frac{s}{2}}) - 2e^{-4s} \\ &= \frac{2}{s}e^{-s} - \frac{2}{s}e^{-2s} - 2e^{-4s} \end{aligned} \quad (10)$$

Ισχύει ότι

$$L\left\{\frac{dx(t)}{dt}\right\} = sX(s) - x(0^-) = sX(s)$$

με το $x(0^-)$ να προκύπτει από την ιδιότητα παραγωγίσισης του μονόπλευρου μετασχ. Laplace (που αφορά αιτιατά σήματα). Εδώ βέβαια δεν έχει κανένα αποτέλεσμα το $x(0^-)$ αφού είναι ίσο με μηδέν. Άρα

$$\frac{2}{s}(e^{-s} - e^{-2s}) - 2e^{-4s} = sX(s) - x(0^-) \longleftrightarrow X(s) = \frac{2}{s^2}(e^{-s} - e^{-2s}) - \frac{2}{s}e^{-4s} \quad (11)$$

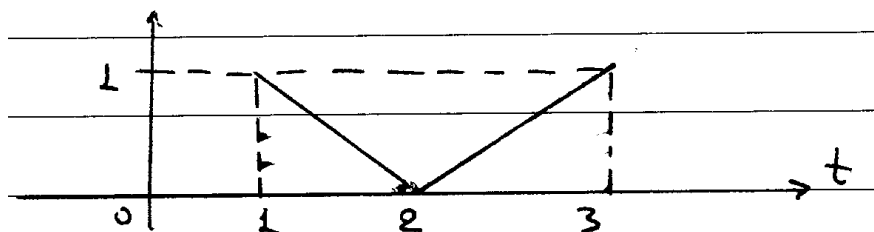
Ο δεύτερος τρόπος λύσης είναι πιο εύκολος, με την προϋπόθεση ότι θα παραγωγιστεί σωστά το Σχήμα και θα εφαρμόσετε σωστά την ιδιότητα.

6. Να υπολογιστεί ο μετασχ. Laplace του σήματος που φαίνεται στο Σχήμα 3.

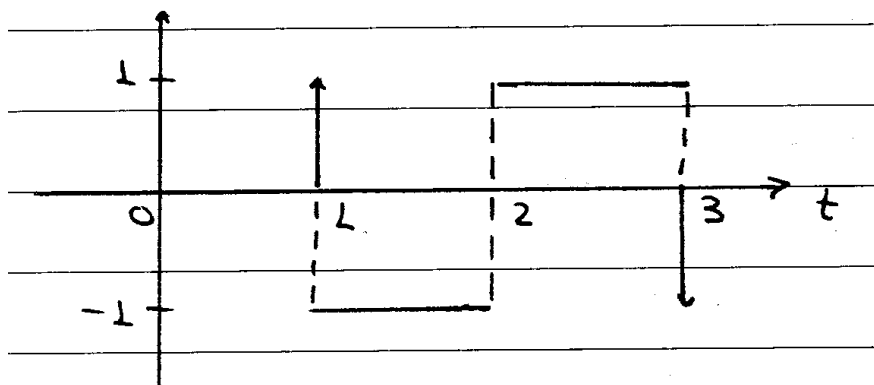
Λύση:

Παραγωγίζοντας, έχουμε το σήμα του Σχήματος 4. Είναι

$$\begin{aligned} sX(s) - x(0^-) &= L\left\{\frac{dx(t)}{dt}\right\} = L\left\{\delta(t - 1) - \text{rect}\left(\frac{t - \frac{3}{2}}{1}\right)\right\} + \text{rect}\left(\frac{t - \frac{5}{2}}{1}\right) - \delta(t - 3) \\ &= e^{-s} - \frac{1}{s}(1 - e^{-s}) + \frac{1}{s}(1 - e^{-s})e^{-2s} - e^{-3s} \longleftrightarrow \\ sX(s) &= e^{-s} - \frac{1}{s}e^{-s} + \frac{1}{s}e^{-2s} + \frac{1}{s}e^{-2s} - \frac{1}{s}e^{-3s} - e^{-3s} \\ &= e^{-s}\left(1 - \frac{1}{s}\right) + e^{-2s}\left(\frac{1}{s} + \frac{1}{s}\right) - e^{-3s}\left(\frac{1}{s} + 1\right) \longleftrightarrow \\ X(s) &= \frac{e^{-s}(s - 1)}{s^2} + 2\frac{e^{-2s}}{s^2} - \frac{e^{-3s}(s + 1)}{s^2} \end{aligned} \quad (12)$$

Σχήμα 3: Σχήμα Άσκησης 6

Σχήμα 4: Παράγωγος Σχήματος Άσκησης 6

ξανά παρατηρώντας ότι $x(0^-) = 0$. Το σήμα είναι πεπερασμένης διάρκειας, άρα το πεδίο σύγκλισης είναι όλο το s -επίπεδο.

7. Έστω

$$X(s) = \frac{3s + 5}{s^2 + 3s + 2}$$

με ROC : $-2 < \Re\{s\} < -1$. Βρείτε τον αντίστροφο μετασχ. Laplace, $x(t)$.

Λύση:

Προφανώς δε θα χρησιμοποιήσουμε τον ορισμό για να βρούμε τον αντιστρ. μετασχ. Laplace, αλλά θα χρησιμοποιήσουμε ήδη γνωστά μας ζεύγη μετασχηματισμών, σπάζοντας το μεγάλο κλάσμα σε μικρότερα. Ισχύει ότι η τάξη του πολυωνύμου του αριθμητή είναι μικρότερη απ' την αντίστοιχη του παρονομαστή, άρα μπορούμε να εφαρμόσουμε Ανάπτυγμα σε Μερικά Κλάσματα.

Είναι:

$$\begin{aligned} X(s) &= \frac{3s + 5}{s^2 + 3s + 2} = \frac{3s + 5}{(s + 1)(s + 2)} = \frac{A_1}{s + 1} + \frac{A_2}{s + 2} \\ A_1 &= X(s)(s + 1) \Big|_{s=-1} = \frac{3s + 5}{s + 2} \Big|_{s=-1} = 2 \\ A_2 &= X(s)(s + 2) \Big|_{s=-2} = \frac{3s + 5}{s + 1} \Big|_{s=-2} = 1 \end{aligned}$$

Άρα θα είναι

$$X(s) = 2 \frac{1}{s + 1} + \frac{1}{s + 2}$$

Οι επιμέρους πόλοι είναι οι $s = -1$ και $s = -2$. Το πεδίο σύγκλισης δίδεται ότι είναι

$$ROC : -2 < \Re\{s\} < -1 \iff \{\Re\{s\} > -2\} \cap \{\Re\{s\} < -1\}$$

με $\{\Re\{s\} > -2\}$ και $\{\Re\{s\} < -1\}$ να είναι τα επιμέρους πεδία σύγκλισης των μερικών κλασμάτων. Η τομή τους δίνει πράγματι το δοσμένο στην εκφώνηση πεδίο σύγκλισης. Άρα, γνωρίζοντας ότι το $X(s)$ είναι άθροισμα δυο σημάτων της παραπάνω μορφής, με πεδία σύγκλισης τα δυο παραπάνω, θέλουμε να βρούμε τα δυο σήματα στο χρόνο. Από τους πίνακες των ζευγών μετασχηματισμών, έχουμε ότι:

$$\begin{aligned} e^{-2t}u(t) &\longleftrightarrow \frac{1}{s+2}, \quad \Re\{s\} > -2 \\ -e^{-t}u(-t) &\longleftrightarrow \frac{1}{s+1}, \quad \Re\{s\} < -1 \end{aligned}$$

Άρα τελικά

$$x(t) = e^{-2t}u(t) - 2e^{-t}u(-t) \quad (13)$$

είναι το σήμα που ψάχνουμε.

8. Να υπολογιστεί ο αντίστροφος μετασχ. Laplace του σήματος

$$X(s) = \frac{-3}{(s+2)(s-1)}$$

όταν:

(α) $ROC : -2 < \Re\{s\} < 1$

(β) $ROC : \Re\{s\} > 1$

(γ) $ROC : \Re\{s\} < -2$

Σε κάθε περίπτωση, σχεδιάστε την περιοχή σύγκλισης.

Λύση:

Είναι

$$X(s) = \frac{-3}{(s+2)(s-1)} = \frac{A_1}{s+2} + \frac{A_2}{s-1}$$

με

$$A_1 = X(s)(s+2) \Big|_{s=-2} = \frac{-3}{s-1} \Big|_{s=-2} = 1$$

$$A_2 = X(s)(s-1) \Big|_{s=1} = \frac{-3}{s+2} \Big|_{s=1} = -1$$

Ανάλογα με τα πεδία σύγκλισης που δίνονται, θα καθοριστεί και το σήμα στο χρόνο που θα προκύψει.

(α) Άρα

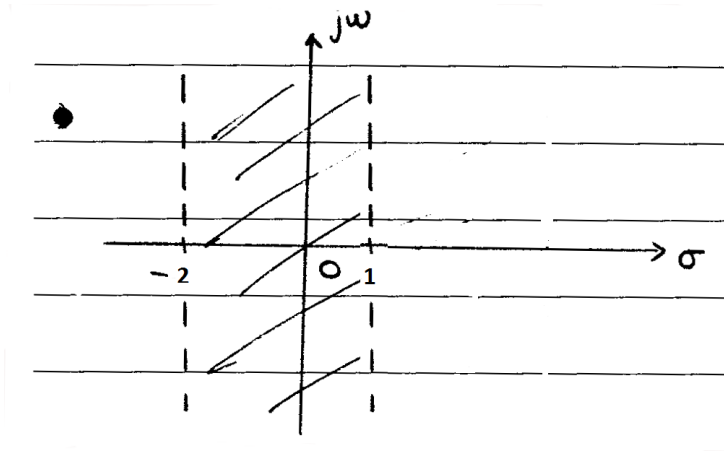
$$X(s) = \frac{1}{s+2} - \frac{1}{s-1} \xrightarrow[-L^{-1}]{-2 < \Re\{s\} < 1 = \{-2 < \Re\{s\}\} \cap \{\Re\{s\} < 1\}} x(t) = e^{-2t}u(t) + e^t u(-t) \quad (14)$$

Το πεδίο σύγκλισης φαίνεται στο Σχήμα 5.

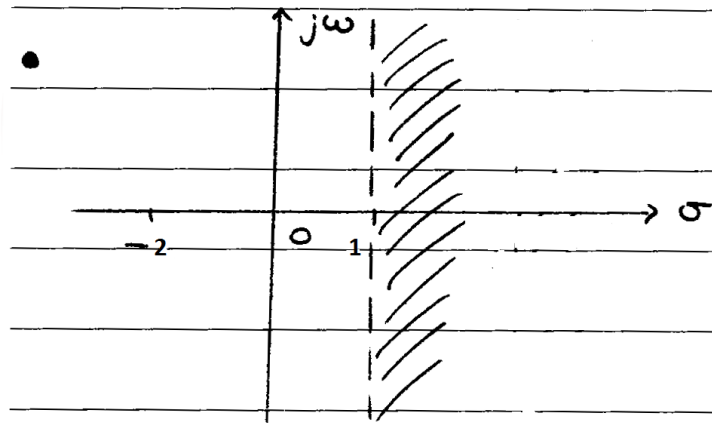
(β) Άρα

$$X(s) = \frac{1}{s+2} - \frac{1}{s-1} \xrightarrow[-L^{-1}]{\Re\{s\} > 1 = \{\Re\{s\} > -2\} \cap \{\Re\{s\} > 1\}} x(t) = e^{-2t}u(t) - e^t u(t) \quad (15)$$

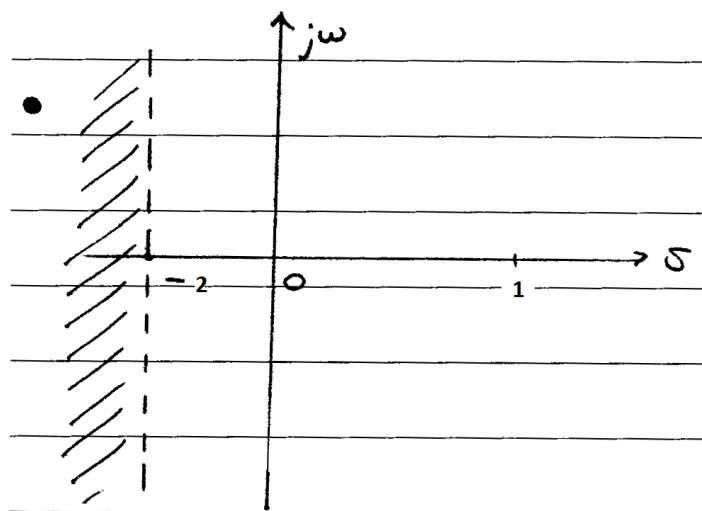
Το πεδίο σύγκλισης φαίνεται στο Σχήμα 6.

Σχήμα 5: 1ο Πεδίο Σύγκλισης Άσκησης 8

Σχήμα 6: 2ο Πεδίο Σύγκλισης Άσκησης 8

Σχήμα 7: 3ο Πεδίο Σύγκλισης Άσκησης 8

(γ) Άρα

$$X(s) = \frac{1}{s+2} - \frac{1}{s-1} \xrightarrow{\mathcal{R}\{s\} < -2 = \{\mathcal{R}\{s\} < -2\} \cap \{\mathcal{R}\{s\} < 1\}} L^{-1}} x(t) = -e^{-2t}u(-t) + e^t u(-t) \quad (16)$$

Το πεδίο σύγκλισης φαίνεται στο Σχήμα 7.

9. Ο μετασχ. Laplace δίνεται από τη σχέση

$$X(s) = \frac{s+2}{s^2 - 2s - 3}$$

(α') Για όλα τα δυνατά πεδία σύγκλισης, βρείτε τον αντίστροφο μετασχ. Laplace, $x(t)$.

(β') Σε ποιά περίπτωση υπολογίζεται ο μετασχ. Fourier; Υπολογίστε τον.

Λύση:

Είναι

(α') Οι πόλοι του παρονομαστή είναι οι $s_1 = 3, s_2 = -1$, όπως εύκολα διαπιστώνουμε. Άρα

$$X(s) = \frac{s+2}{(s-3)(s+1)} = \frac{A_1}{s-3} + \frac{A_2}{s+1}$$

Τα A_1, A_2 δίνονται από τις σχέσεις

$$A_1 = X(s)(s-3) \Big|_{s=3} = \frac{s+2}{s+1} \Big|_{s=3} = \frac{5}{4}$$

$$A_2 = X(s)(s+1) \Big|_{s=-1} = \frac{s+2}{s-3} \Big|_{s=-1} = -\frac{1}{4}$$

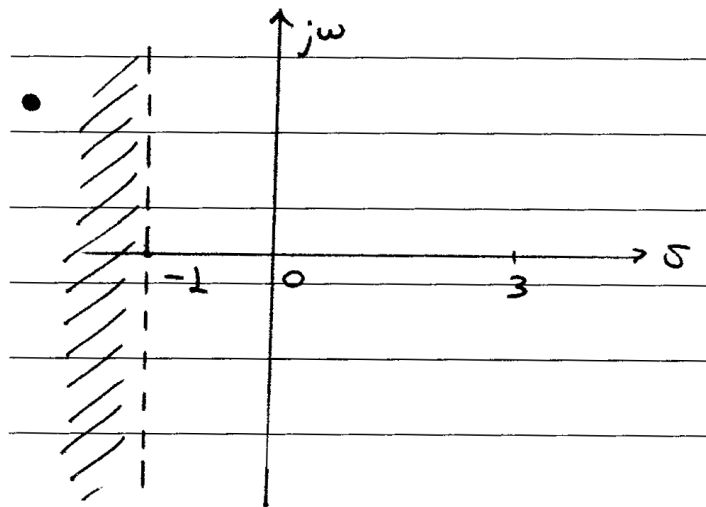
Άρα έχουμε

$$X(s) = -\frac{1}{4} \frac{1}{s+1} + \frac{5}{4} \frac{1}{s-3}$$

με πιθανά πεδία σύγκλισης τα

$$ROC = \begin{cases} \Re\{s\} < -1, \\ \Re\{s\} > 3, \\ -1 < \Re\{s\} < 3 \end{cases}$$

- Για την περίπτωση $\Re\{s\} < -1$, χρειαζόμαστε η τομή των πεδίων σύγκλισης των δυο σημάτων να μας δίνει το ημιεπίπεδο $\sigma < -1$. Αυτό γίνεται μόνον αν $\{\Re\{s\} < 3\} \cap \{\Re\{s\} < -1\}$ (Σχήμα 8). Γι' αυτά τα

Σχήμα 8: Το Πεδίο Σύγκλισης Άσκησης 9

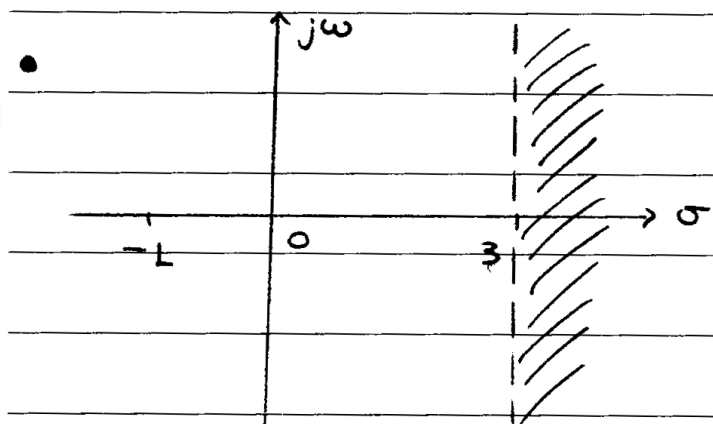
δυσ πεδία σύγκλισης, θα έχουμε

$$\begin{aligned} -\frac{1}{4}e^{-t}u(-t) &\xrightarrow[\mathcal{L}]{\Re\{s\} < -1} \frac{1}{4} \frac{1}{s+1} \\ -\frac{5}{4}e^{3t}u(-t) &\xrightarrow[\mathcal{L}]{\Re\{s\} < 3} \frac{5}{4} \frac{1}{s-3} \end{aligned}$$

Άρα το σήμα στο χρόνο θα είναι το

$$x(t) = \frac{1}{4}e^{-t}u(-t) - \frac{5}{4}e^{3t}u(-t) \quad (17)$$

- Για την περίπτωση $\Re\{s\} > 3$, χρειαζόμαστε η τομή των πεδίων σύγκλισης των δυο σημάτων να μας δίνει το ημιεπίπεδο $\sigma > 3$. Αυτό γίνεται μόνον αν $\{\Re\{s\} > 3\} \cap \{\Re\{s\} > -1\}$ (Σχήμα 9). Γι' αυτά τα δυο

Σχήμα 9: 2ο Πεδίο Σύγκλισης Άσκησης 9

πεδία σύγκλισης, θα έχουμε

$$\begin{aligned} \frac{1}{4}e^{-t}u(t) &\xrightarrow[\mathcal{L}]{\Re\{s\} > -1} \frac{1}{4} \frac{1}{s+1} \\ \frac{5}{4}e^{3t}u(t) &\xrightarrow[\mathcal{L}]{\Re\{s\} > 3} \frac{5}{4} \frac{1}{s-3} \end{aligned}$$

Άρα το σήμα στο χρόνο θα είναι το

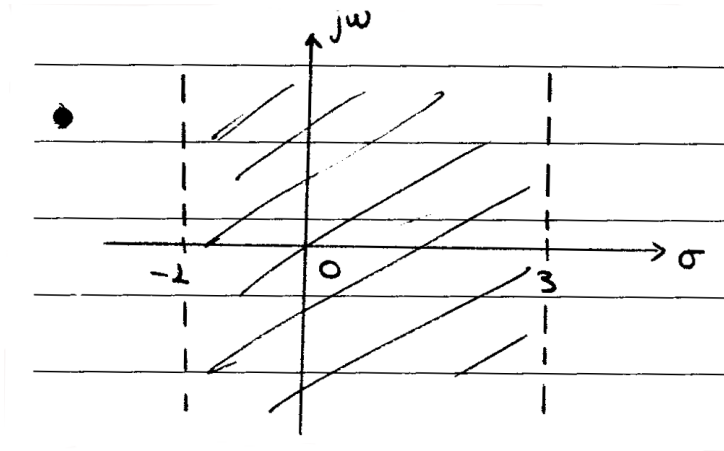
$$x(t) = -\frac{1}{4}e^{-t}u(t) + \frac{5}{4}e^{3t}u(t) \quad (18)$$

- Για την περίπτωση $-1 < \Re\{s\} < 3$, χρειαζόμαστε η τομή των πεδίων σύγκλισης των δυο σημάτων να μας δίνει το ημιεπίπεδο $-1 < \sigma < 3$. Αυτό γίνεται μόνον αν $\{\Re\{s\} < 3\} \cap \{\Re\{s\} > -1\}$ (σχημα 10). Γι' αυτά τα δυο πεδία σύγκλισης, θα έχουμε

$$\begin{aligned} \frac{1}{4}e^{-t}u(t) &\xrightarrow[\mathcal{L}]{\Re\{s\} > -1} \frac{1}{4} \frac{1}{s+1} \\ -\frac{5}{4}e^{3t}u(-t) &\xrightarrow[\mathcal{L}]{\Re\{s\} < 3} \frac{5}{4} \frac{1}{s-3} \end{aligned}$$

Άρα το σήμα στο χρόνο θα είναι το

$$x(t) = -\frac{1}{4}e^{-t}u(t) - \frac{5}{4}e^{3t}u(-t) \quad (19)$$

Σχήμα 10: 3ο Πεδίο Σύγκλισης Άσκησης 9

(β) Ο μετασχηματισμός Fourier υπολογίζεται μόνο στην περίπτωση $ROC = -1 < \Re\{s\} < 3$, γιατί μόνο σε αυτό το πεδίο περιλαμβάνεται ο άξονας των φανταστικών, $\sigma = 0$.

Άρα για $\sigma = 0$, θα έχουμε

$$X(s) \Big|_{\sigma=0} = \frac{j2\pi f + 2}{(j2\pi f + 1)(j2\pi f - 3)} \quad (20)$$

10. Υπολογίστε τη λύση της διαφορικής εξίσωσης

$$\frac{d^2y(t)}{dt^2} + 7\frac{dy(t)}{dt} + 12y(t) = x(t)$$

με αρχικές συνθήκες $y(0) = 0$, $\frac{dy(t)}{dt} \Big|_{t=0} = -2$ και $x(t) = u(t)$.

Σχήμα 11: Really??

Λύση:

Παίρνουμε το μετασχ. Laplace των δυο μερών της εξίσωσης:

$$\begin{aligned}
 L\left\{\frac{d^2y(t)}{dt^2}\right\} + 7L\left\{\frac{dy(t)}{dt}\right\} + 12L\{y(t)\} &= L\{x(t)\} \\
 s^2Y(s) - sy(0^-) - y'(0) + 7sY(s) - 7y(0^-) + 12Y(s) &= X(s) \\
 s^2Y(s) - (-2) + 7sY(s) + 12Y(s) &= X(s) \\
 Y(s)(s^2 + 7s + 12) &= X(s) - 2 \\
 Y(s) &= \frac{1 - 2s}{s(s^2 + 7s + 12)} \\
 Y(s) &= \frac{A}{s} + \frac{B}{s+4} + \frac{C}{s+3}
 \end{aligned} \tag{21}$$

Θα είναι

$$\begin{aligned}
 A &= Y(s)s \Big|_{s=0} = \frac{1}{12} \\
 B &= Y(s)(s+4) \Big|_{s=-4} = -9 \\
 C &= Y(s)(s+3) \Big|_{s=-3} = 7
 \end{aligned}$$

Άρα

$$\begin{aligned}
 Y(s) &= \frac{1}{12} \frac{1}{s} - 9 \frac{1}{s+4} + 7 \frac{1}{s+3} \rightarrow \\
 y(t) &= \frac{1}{12} u(t) - 9e^{-4t} u(t) + 7e^{-3t} u(t) \\
 &= \left(\frac{1}{12} - 9e^{-4t} + 7e^{-3t} \right) u(t)
 \end{aligned} \tag{22}$$

Παρατήρηση:

Χρησιμοποιήσαμε την ιδιότητα

$$L\left\{\frac{d^n x(t)}{dt^n}\right\} = s^n X(s) - s^{n-1}x(0^-) - \dots - x^{(n-1)}(0^-) = s^n X(s) - \sum_{i=1}^n s^{n-i} x^{(i-1)}(0^-)$$

11. Να βρεθεί ο αντίστροφος μετασχ. Laplace της

$$X(s) = \frac{3s + 2}{s^2 + 2s + 10}$$

Λύση:

Είναι

$$\begin{aligned}
 X(s) &= \frac{3s + 2}{s^2 + 2s + 10} = \frac{3s + 2}{(s - (-1 + 3j))(s - (-1 - 3j))} \\
 &= \frac{A}{s - (-1 + 3j)} + \frac{A^*}{s - (-1 - 3j)}
 \end{aligned}$$

Τα A, A^* δίνονται από

$$\begin{aligned}
 A &= X(s)(s - (-1 + 3j)) \Big|_{s=-1+3j} = \frac{3s + 2}{s - (-1 - 3j)} \Big|_{s=-1+3j} = \frac{3}{2} + j\frac{1}{6} \\
 A^* &= \frac{3}{2} - j\frac{1}{6}
 \end{aligned}$$

Οπότε

$$X(s) = \left(\frac{3}{2} + j\frac{1}{6}\right) \frac{1}{s - (-1 + 3j)} + \left(\frac{3}{2} - j\frac{1}{6}\right) \frac{1}{s - (-1 - 3j)}$$

Οι πιθανοί πόλοι είναι οι $s_0 = -1 - 3j$, $s_1 = s_0^* = -1 + 3j$, οι οποίοι βρίσκονται πάνω στην ίδια ευθεία, $\sigma = -1$. Άρα τα πιθανά πεδία σύγκλισης είναι τα $\Re\{\sigma\} > -1$, $\Re\{\sigma\} < -1$. Ανάλογα με αυτά τα πεδία σύγκλισης, θα έχουμε και τα αντίστοιχα $x(t)$. Βρείτε τα! :-)

12. Για ένα σήμα και το μετασχ. Laplace του γνωρίζετε ότι:

(α) το σήμα στο χρόνο είναι πραγματικό και άρτιο

(β) έχει 4 πόλους και κανένα μηδενικό στο μιγαδικό επίπεδο

(γ) ένας πόλος βρίσκεται στο $s = \frac{1}{2}e^{j\frac{\pi}{4}}$

(δ) $\int_{-\infty}^{\infty} x(t)dt = 4$

Βρείτε το $X(s)$.

Λύση:

Προφανώς το $X(s)$ θα είναι της μορφής:

$$X(s) = \frac{A}{(s - s_1)(s - s_2)(s - s_3)(s - s_4)}$$

Δίδεται όμως ότι το σήμα είναι πραγματικό και άρτιο, άρα θα είναι

$$x(t) = x^*(t) \longleftrightarrow X(s) = X^*(s^*) \text{ και } x(t) = x(-t) \longleftrightarrow X(s) = X(-s)$$

Άρα αν έχει έναν πόλο στη θέση s_k , θα έχει επίσης έναν πόλο στη θέση $-s_k$ (από τη σχέση του άρτιου σήματος). Όμοια, αν έχει έναν πόλο στη θέση $-s_k$ θα έχει επίσης έναν πόλο στη θέση $-s_k^*$ (από τη σχέση του πραγματικού σήματος). Γνωρίζουμε ότι έχει έναν πόλο s_1 , άρα θα έχει κι έναν $-s_1$, κι έναν $-s_1^*$ και έναν s_1^* . Οπότε το σήμα θα γράφεται:

$$X(s) = \frac{A}{(s - s_1)(s - s_1^*)(s + s_1)(s + s_1^*)}$$

Μένει να βρούμε το A .

Δίνεται ότι

$$\int_{-\infty}^{\infty} x(t)dt = 4$$

Όμως ξέρουμε ότι

$$\begin{aligned} X(0) &= \int_{-\infty}^{\infty} x(t)e^{-0t}dt = \int_{-\infty}^{\infty} x(t)dt = 4 \iff \\ 4 &= \frac{A}{(0 - s_1)(0 - s_1^*)(0 + s_1)(0 + s_1^*)} = \frac{A}{|s_1|^2|s_1^*|^2} = \frac{A}{\frac{1}{4}\frac{1}{4}} = \frac{A}{\frac{1}{16}} \Rightarrow A = \frac{1}{4} \end{aligned}$$

Άρα το σήμα που ψάχνουμε είναι το

$$X(s) = \frac{\frac{1}{4}}{\left(s - \frac{1}{2}e^{j\frac{\pi}{4}}\right)\left(s + \frac{1}{2}e^{j\frac{\pi}{4}}\right)\left(s - \frac{1}{2}e^{-j\frac{\pi}{4}}\right)\left(s + \frac{1}{2}e^{-j\frac{\pi}{4}}\right)} \quad (23)$$

13. Σας δίνονται τα παρακάτω στοιχεία για ένα πραγματικό σήμα $x(t)$ και το μετασχ. Laplace του.

(α) Το $X(s)$ έχει ακριβώς δυο πόλους

(β) Το $X(s)$ δεν έχει κανένα μηδενικό

(γ) Το $X(s)$ έχει πόλο στο $s = -1 + j$

(δ) Το $e^{2t}x(t)$ δεν είναι απολύτως ολοκληρώσιμο

(ε) $X(0) = 8$

Βρείτε το $X(s)$ και την περιοχή σύγκλισης.

Λύση:

Λύστε το! :-)

Hint: Βρείτε πρώτα τη μαθηματική μορφή του $X(s)$. Βρείτε τα πιθανά πεδία σύγκλισης. Τέλος, το (δ) στοιχείο αξιοποιήστε το για να βρείτε το πεδίο σύγκλισης. Ερμηνεύστε σωστά τι σημαίνει το $e^{2t}x(t)$ δεν είναι απολύτως ολοκληρώσιμο.

14. Δίνεται η παρακάτω γραμμική διαφορική εξίσωση 2ης τάξης:

$$\frac{d^2y(t)}{dt^2} + 5\frac{dy(t)}{dt} + 6y(t) = x(t)$$

με αρχικές συνθήκες

$$y(0^-) = 2, \quad \left. \frac{dy(t)}{dt} \right|_{t=0^-} = 1$$

και

$$x(t) = e^{-t}u(t)$$

Βρείτε το $y(t)$.

Λύση:

Γνωρίζουμε ότι

$$\begin{aligned} \frac{dx(t)}{dt} &\longleftrightarrow sX(s) - x(0^-) \\ \frac{d^2x(t)}{dt^2} &\longleftrightarrow s^2X(s) - sx(0^-) - x'(0^-) \end{aligned}$$

Είναι

$$\begin{aligned} \frac{d^2y(t)}{dt^2} + 5\frac{dy(t)}{dt} + 6y(t) &= x(t) \longleftrightarrow \\ s^2Y(s) - sy(0^-) - y'(0^-) + 5sY(s) - 5y(0^-) + 6Y(s) &= X(s) \\ s^2Y(s) - 2s - 1 + 5sY(s) - 10 + 6Y(s) &= X(s) \\ Y(s)(s^2 + 5s + 6) &= X(s) + 2s + 11 \\ Y(s) &= \frac{\frac{1}{s+1} + 2s + 11}{s^2 + 5s + 6} \\ Y(s) &= \frac{2s^2 + 13s + 12}{(s+1)(s+2)(s+3)} \end{aligned}$$

Αναλύουμε σε μερικά κλάσματα (μπορούμε κατευθείαν, γιατί η τάξη του αριθμητή είναι μικρότερη αυτής του παρονομαστή):

$$Y(s) = \frac{2s^2 + 13s + 12}{(s+1)(s+2)(s+3)} = \frac{A}{s+1} + \frac{B}{s+2} + \frac{C}{s+3}$$

με

$$\begin{aligned}
 A &= (s+1)Y(s)\Big|_{s=-1} = \frac{2s^2 + 13s + 12}{(s+2)(s+3)}\Big|_{s=-1} = \frac{1}{2} \\
 B &= (s+2)Y(s)\Big|_{s=-2} = \frac{2s^2 + 13s + 12}{(s+1)(s+3)}\Big|_{s=-2} = 6 \\
 C &= (s+3)Y(s)\Big|_{s=-3} = \frac{2s^2 + 13s + 12}{(s+1)(s+2)}\Big|_{s=-3} = -\frac{9}{2}
 \end{aligned}$$

Άρα τελικά,

$$\begin{aligned}
 Y(s) &= \frac{1}{2} \frac{1}{s+1} + 6 \frac{1}{s+2} - \frac{9}{2} \frac{1}{s+3} \longleftrightarrow \\
 y(t) &= \frac{1}{2} e^{-t} u(t) + 6 e^{-2t} u(t) - \frac{9}{2} e^{-3t} u(t)
 \end{aligned} \tag{24}$$

που είναι και το ζητούμενο.